

SEKS ALS MISDAAD

Wanneer we het over SEKSUELE DELICTEN hebben, staat natuurlijk voorop de vraag wat daaronder verstaan moet worden. Ons WETBOEK VAN STRAFRECHT laat daarover geen twijfel bestaan. In een lange opsomming wordt omschreven welke handelingen als delict aangemerkt moeten worden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen seksuele MISDRIJVEN (verkrachting o.m.) en OVERTREDINGEN (schennis der eerbaarheid).

Het blijft echter een moeilijke vraag welke handelingen nog wel en welke niet onder een bepaald wetsartikel vallen. De normen wisselen met de tijd en dat doen ze vaak opvallend snel. Denk maar eens aan de vraag wat al of niet pornografie is, aan de vraag wat "aanstotelijk is voor de eerbaarheid", e.d. De strafwet houdt zich niet bezig met de vraag wat de SEKSUELE NORM is.

In het algemeen zien we, dat de wet niet treedt in een beoordeling of veroordeling van wat volwassen mensen uit vrije wil op seksueel gebied doen. De strafbepalingen richten zich tegen opgedrongen handelingen, tegen wat aanstoot geeft, tegen dwang en misbruik van gezag, ter bescherming van minderjarigen en hulpelozen.

DWANG

Allereerst is strafbaar iemand door geweld of bedreiging dwingen tot seksuele handelingen. Hieronder vallen verkrachting en aanranding. Verkrachting is een vrouw dwingen tot vleeselijke gemeenschap buiten echt. Een man dwingen tot coïtus wordt niet vermeld. De wettige echtgenote door geweld of bedreiging hiertoe dwingen is ook niet strafbaar. Werden deze feiten door de wetgever als onbestaanbaar beschouwd of als te onbelangrijk voor een strafbepaling?

Aanranding wordt algemener geformuleerd: iemand door geweld of bedreiging dwingen tot het plegen van ontuchtige handelingen. Nu wordt ook de man beschermd en de huwelijkse staat wordt niet uitgezonderd.

Afgezien van genoemde eigenaardigheden bij verkrachting zal ieder het met deze bepalingen wel eens zijn. De persoonlijke vrijheid en het zelfbeschikkingsrecht van ieder mens dienen beschermd.

Ook is begrijpelijk dat strafbaar is vleeselijke gemeenschap en ontucht

met iemand die in onmacht of bewusteloos is. Bij de vleeselijke gemeenschap staan weer de woorden "buiten echt" in de wet. Het lijkt wel of de bescherming van de getrouwde vrouw tegen haar man de wetgever totaal niet interesseerde. Als wij bedenken hoe moeilijk een echtscheiding tot voor kort nog was te verkrijgen, is dat wel erg bedenkelijk.

Afgezien van de getrouwde vrouw wordt dus iedereen door de wet beschermd tegen dwang of misbruik buiten zijn wil.

SEKS ALS MISDAAD

MISBRUIK VAN AFHANKELIJKHEID

Een volgende categorie die beschermd wordt zijn degenen, van wier afhankelijkheid misbruik kan worden gemaakt: mensen die aan het gezag van een ambtenaar zijn onderworpen of aan zijn waakzaamheid zijn toevertrouwd, mensen in een gevangenis, tuchtchool, weeshuis, ziekenhuis e.d. Ook deze bescherming is begrijpelijk en aanvaardbaar. Maar wanneer een ander zonder enige dwang en volledig vrijwillig gebeurt zijn ambtenaren, bestuurders, geneeskundigen, bedienden e.d. in zo'n positie toch strafbaar volgens de wet. Zij kunnen voor de ontucht (d.w.z. elke seksuele handeling) maximaal zes jaar gevangenisstraf krijgen. De bescherming en de bestraffing kunnen hier hun doel wel ver voorbij schieten. In de praktijk zal de politie die verbaliseert en de rechter die straft wel naar de omstandigheden kijken en niet ledere vrijerij als misdrijf behandelen. Maar een zo ruim geformuleerde wetsbepaling geeft toch mogelijkheden van vervolging en bestraffing die bijzonder gevaarlijk zijn. Hetzelfde geldt voor een ander artikel, waarin speciaal minderjarigen (dus tot 21 jaar) worden beschermd tegen misbruik van gezag en overwicht. Ouders, pleegouders, opvoeders, zijn strafbaar wegens ontucht met minderjarigen die aan hun zorg zijn toevertrouwd. Ook ontucht met een minderjarige ondergeschikte is op dezelfde wijze strafbaar. Dat betekent b.v. dat iemand die seksuele handelingen pleegt met degenen die bij hem in dienst is of aan wie hij les geeft strafbaar is indien het minderjarigen betreft. Dat geldt dus ook als het "slachtoffer" geheel vrijwillig meewerkt.

Zoiets was misschien aanvaardbaar in een tijd dat werknemers uit vrees

voor ontslag hun baas terwille moesten zijn, of minderjarige leerlingen een vanzelfsprekende volledige gehoorzaamheid toonden in alle opzichten. Het is in de tegenwoordige verhoudingen vaak wat al te beschermend.

Ook zijn seksuele handelingen met kinderen beneden de 16 jaar strafbaar. Hier wordt ervan uitgegaan, dat een kind altijd bescherming behoeft. Ook hier zijn vraagtekens te plaatsen over de leeftijdsgrens en ook over de vraag of er in alle gevallen redenen zijn voor deze bescherming.

AANSTOOTGEVEND

Weer anders ligt het bij enkele andere delicten, waarbij de mensen beschermd worden tegen wat aanstoot geeft. Daarbij is de overheid meestal niet zo royaal met strafbepalingen. Bij ergernis over lawaai, stank, onbeschaafdeheid, kwetsing van het schoonheidsgevoel, vindt men de politie en de strafrechter niet gauw aan zijn zijde. Bij aanstootgevendheid voor de eerbearheid wel. Hierdoor wordt in de eerste plaats de exhibitionist getroffen, maar ik zag ook zaken waarbij iemand werd vervolgd die op een afgelegen plaats in zijn auto onaneerde. Ook coïteren in de buitenlucht valt eronder, al was het niet de bedoeling dat anderen dat zouden bemerken. Onzedelijke liederen zingen in het openbaar, aanstotelijke afbeeldingen tonen e.d. kan eveneens worden gestraft.

VERSCHUIVENDE NORMEN

Welke handelingen zijn misdadig? U ziet wel, het valt toch niet zo eenvoudig uit de wet af te lezen. De wet weerspiegelt wat men destijds

meende strafbaar te moeten stellen. Tot een paar jaar geleden was in ons land overspel een strafbaar feit. Men kon er (alleen op klacht van de beledigde echtgenoot) een half jaar voor krijgen. In ruim een halve eeuw zijn slechts 12 mensen voor dit feit veroordeeld. Voor wie het niet weet: het aantal gevallen van overspel was vast veel groter. Blijkbaar vond men die bepaling toch al onjuist. Ook wie overspel onbehoorlijk vindt heeft geen behoefte aan de strafwet. Het is altijd moeilijk, een strafbaar feit uit de wet te krijgen. In dit geval waren de normen al lang veranderd, voor het artikel eindelijk verdwenen.

Een ander artikel dat kort geleden geschrapt is was dat tegen homoseksuele handelingen met minderjarigen (dus tot 21 jaar). Toen het werd ingevoerd in 1911, was het voornaamste argument dat jonge lieden ernstig gevaar liepen door de verleiding van oudere homoseksuelen. Wie dat geloof heeft gelijk, wanneer hij als uiterste middel de strafwet ter bescherming hanteert. In het begin van deze eeuw zagen verreweg de meesten de homoseksualiteit als een groot kwaad. Minister Polak heeft zich daarom eerst door een commissie laten voorlichten over de vraag, of dat gevaar werkelijk bestond. Volgens de heersende opvattingen kon in de eerste plaats gezegd worden, dat homoseksualiteit op zichzelf geen ziekte of anderszins verwerpelijke toestand is en ten tweede, dat iemand in en na de puberteit niet homofiel wordt door verleiding. Integendeel, aldus de commissie, de huidige wetsbepaling vormde een gevaar voor veel jongeren, voor wie de gelegenheid tot contact en zelfontdekking werd belemmerd.

Zo kon, door beter begrip en veranderde opvattingen, dit ongelukkige discriminerende artikel uit onze wet worden verwijderd.

Hierboven uitte ik al kritiek op verschillende wetsartikelen, waarbij handelingen worden strafbaar gesteld ter bescherming van zgn. slachtoffers die geheel vrijwillig meedoen, b.v. minderjarige ondergeschikten of mensen (ook volwassenen) die in een inrichting of ziekenhuis worden verzorgd.

Men kan nu wel zeggen dat in zulke gevallen van vrijwilligheid de dader niet zo gauw vervolgd zal worden, het scheidt toch een grote rechtsonzekerheid wanneer dat van toe-

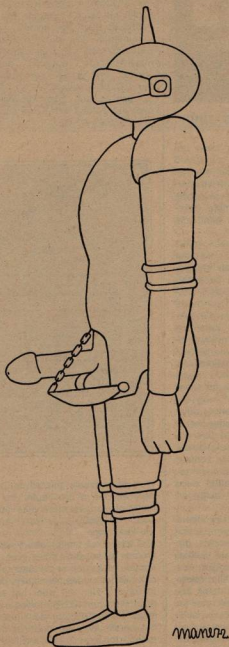
vallige omstandigheden en welwillendheid van de politie afhangt. Een jonge leraar die met een leerlinge van 20 jaar naar bed gaat, een chef die met zijn jeugdige secretaresse wat intiem vrijt, een functionaris in een inrichting die een verhouding heeft met een verpleegde, kan ineens als seksuele delinquent worden opgepakt. Zijn intiemste liefdesuitingen worden dan plotseling voor ontucht gescholden. Na een ruzie of door ingrijpen van verontwaardigde ouders kan het "delict" worden aangegeven. Met een willekeurig meisje boven de zestien dat vrijwillig meedoet mag het volgens de wet wel, in de hier genoemde gevallen staat er een stevige gevangenisstraf op.

Andere schadelijke handelingen, geestelijke wreedheid van een ouder of leraar, verwaarlozing en uitbuiting door een verzorger, kunnen veel ernstiger gevolgen hebben. Deze worden niet of nauwelijks strafbaar gesteld. Men proeft ook hier nog wel de negatieve houding die speciaal tegen de seksualiteit wordt ingenomen.

Met het verschuiven van de normen dient ook de strafwet te worden aangepast. Er zijn de laatste jaren verschillende voorstellen in die richting gedaan in geschriften en op congressen. Maar eer een minister van Justitie er in de Kamer een wetsvoorstel doorkrijgt, moet er heel wat worden beraadslaagt. Vaak is zijn politieke leven niet lang genoeg om zelfs de meest urgente zaken af te werken.

Het zal duidelijk zijn dat het begrip aanstoot geven in onze tijd heel anders wordt beoordeeld dan een 20 of zelfs 10 jaar geleden. De tolerantie neemt duidelijk toe.

Wanneer het er alleen om gaat preutsheid te beschermen, zou er zeker te pleiten zijn voor afschaffing van de strafbaarheid. Toch is het ook van psychologisch en psychiatrisch standpunt wel wenselijk dat hier enige bescherming blijft bestaan. Zo wees ook prof. van Emde Boas er op, dat het openlijk op straat vertonen van afbeeldingen van een penis psychisch schade te weeg kan brengen bij daarvoor gevoelige mensen. Verergering van neurotische reacties kan het gevolg zijn. Ook hierin moet de persoonlijke vrijheid wel worden beschermd. Zulke zaken moeten iemand niet tegen zijn wil en onverhoeds worden opgedrongen.

SEKS ALS MISDAAD

"HET NEEMT HAND OVER HAND TOE"

Wanneer wij pleiten voor meer begrip, meer tolerantie en zuinigheid bij het straffen, zijn er altijd mensen die daarover in heftige verontwaardiging raken. Je hoort tegenwoordig zoveel over allerlei seksuele delicten, het neemt hand over hand toe, zo wordt beweerd.

Dat je tegenwoordig meer hoort dan vroeger is duidelijk. Ten eerste waren radio en televisie er vroeger niet. Ten tweede komen berichten uit binnen- en buitenland veel vlotter door, ook in de pers. Ten derde worden zulke onderwerpen als seksualiteit met veel meer openheid gepubliceerd en zijn de nieuwsmedia royaler met sensationele berichten. Er wordt ook gemakkelijker onderling over gepraat. Je hoort dus echt meer dan vroeger over deze dingen. Daarbij komt nog dat het geheugen een zeer onbetrouwbaar criterium is. Het verleden wordt gefilterd en verkleurd. Wat pas gebeurd is maakt meer indruk. Beweringen dat de winters of de zomers vroeger heel anders waren dan tegenwoordig duiken ook altijd weer op, terwijl de cijfers die vastliggen anders uitwijzen.

Ook over de criminaliteit zijn cijfers beschikbaar. Dat wil zeggen, uiteraard alleen over die gevallen die bekend worden bij politie en justitie. Het C.B.S. publiceert jaarlijks een criminele statistiek over alle zaken die ter kennis van de rechtbank komen. Daarbij zijn veroordelingen en gevallen van seponering. Ook publiceert het C.B.S. een maandstatistiek politie en justitie, waarin getallen voorkomen van alle misdrijven die ter kennis zijn gekomen van de politie en de Koninklijke Marechaussee. Deze getallen zijn uiteraard veel hoger dan de aantallen die voor de rechtbank komen.

De laatst uitgekomen criminele statistiek gaat over 1968. Die over 1969 is thans (juli 1972) nog niet verschenen. Wel zijn op sommige gebieden recenter gegevens te krijgen uit de maandstatistiek.

Vooraf door vergelijking van verschillende jaren krijgt men een goed overzicht over het beloop van de criminaliteit. Het duidelijkst is dit, wanneer men het zogenaamde criminaliteitscijfer gebruikt, dat wil zeggen het aantal veroordelingen per 100.000 inwoners.

In tabel 1 een summier overzicht over het beloop van de criminaliteit in de laatste 60 jaar.

In tabel 3 vinden wij het aantal veroordelingen in absolute cijfers. Wij zien in het algemeen een duidelijke teruggang in de loop van de laatste tien jaar, behalve voor de agressieve seksuele delicten. Vooral het aantal verkrachtingen blijkt duidelijk toenemend.

Om een idee te geven de ernst der gepleegde feiten, althans zoals de rechter die beoordeelt, volgt in tabel 4 een opgave van het aantal zware gevangenisstraffen voor de voornaamste seksuele misdrijven.

TABEL 1

Onherroepelijke veroordelingen en schuldigverklaringen voor misdrijven Wetboek van Strafrecht per 100.000 inwoners van 12-79 jaar.

	Totaal	Agressieve misdr.	Vermogens-misdr.	Seksuele misdr.
1911	312	185	118	9
1920	473	159	283	13
1930	290	158	95	21
1940	287	97	163	19
1950	410	137	229	35
1960	328	118	175	31
1965	310	102	181	24
1968	335	104	205	23

Bron: Criminele Statistiek 1968, Staatsuitgeverij 1971

Wat de seksuele misdrijven betreft zien wij dat in het begin van deze eeuw er een aanmerkelijke stijging was. Na 1950 is er een tendens tot afnemend.

Niet alleen het aantal veroordelingen is voor de seksuele misdrijven afgenomen, er komen er de laatste jaren ook minder ter kennis van de politie. In tabel 2 zien wij weer het aantal misdrijven per 100.000 inwoners vermeld. Voor 1972 zijn de cijfers van het eerste kwartaal gebruikt omgerekend tot jaarcijfers. Terwijl er een evidente toeneming is van het totaal aantal bekend geworden misdrijven en speciaal van de vermogensmisdrijven, is er bij de seksuele misdrijven van vermeerdering geen sprake.

TABEL 4

Aantal in 1968 opgelegde gevangenisstraffen van 1 jaar onvoorwaardelijk of meer (absolute cijfers).

Schennis van de eerbaarheid	—
Verkrachting	14
Aanranding	6
Viesel, gem. m. kinderen	6
Ontucht m. kinderen	3
Ontucht door ouders, onderwijzers enz.	10

Bron: Criminele Statistiek 1968

TABEL 2

Misdrijven ter kennis gekomen van de politie en de Kon. Marechaussee per 100.000 inwoners.

	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Totaal Wetb. v. Strafrecht	1141	1153	1202	1331	1293	1432	1571	1859	2131
Agressieve misdrijven	156	162	168	180	170	172	181	200	215
Vermogensmisdrijven	913	912	962	1073	1031	1180	1320	1585	1849
Seksuele misdrijven	58	65	61	63	62	67	58	59	53

Voor 1972 zijn de cijfers van het eerste kwartaal omgerekend tot jaarcijfers.

Bron: Maandstatistiek Politie en Justitie jrg. 16 no. 6, Staatsuitgeverij.

TABEL 3

Aantal veroordelingen wegens de voornaamste seksuele misdrijven

jaar	1961	1964	1967	1968	1969	1970	1971
Schending v. d. eerbaarh.	731	690	714	733	613	500	319
Verkrachting	53	39	63	65	84	67	92
Aanranding	153	259	207	230	192	169	135
Viesel. gem. m. kinderen	146	141	123	163	116	93	94
Ontucht m. kinderen	1033	800	674	707	540	423	399
Ontucht door ouders, onderwijzers enz.	237	193	204	179	123	135	121

De cijfers over 1970 en 1971 zijn voorlopig.

Bronnen: Criminale Statistiek 1965 en 1968, Staatsuitgeverij
Maandstatistiek Politie en Justitie jrg. 16 no. 6, juni 1972

TABEL 5

Aantal in 1968 veroordeelde vrouwen (absolute cijfers).

Schennis van de eerbaarheid	4
Verkrachting	—
Aanranding	—
Viesel. gem. m. kinderen	—
Ontucht m. kinderen	3
Ontucht door ouders, onderwijzers, enz.	1

Bron: Criminale Statistiek 1968

Opvallend laag is steeds het aandeel van de vrouw in de seksuele criminaliteit. Het aantal vrouwelijke veroordelingen ligt beneden 0,5% van het totaal aantal veroordeelden. In tabel 5 wordt over het laatst bekende jaar, 1968, het aantal veroordeelde vrouwen weergegeven voor de voornaamste seksuele misdrijven.

Ook in andere delicten is het aandeel van de vrouwen relatief lager dan dat van de mannen. Ongeveer 15% van het aantal wegens misdrijven volgens het Wetboek van Strafrecht veroordeelden zijn vrouwen. Er is wel gezegd dat de vrouw een groter aanpassingsvermogen vertoont dan de man. Ook sociale factoren kunnen tot de lagere crimina-

liteit van de vrouw bijdragen. Wat de seksualiteit betreft komt er ongetwijfeld bij, dat bepaalde handelingen van vrouwen meer worden getolereerd dan van mannen. Het knuffelen van een kind door een man wekt al heel gauw verdenking. Een vrouw kan en mag zich in haar liefdesuitingen ten opzichte van kinderen wat meer uitleven.

De neiging tot vertoon neemt bij de vrouw zelden aanstotelijke vormen aan. Exhibitionisme is een typisch mannelijk delict, niet alleen maar pronken, maar ook ziekelijk dwangmatig door schaamte prikkeling opwekken. Agressiviteit in de zin van aanranding ligt de vrouw natuurlijk ook niet zo. In hoeverre zij uitlokt en meewerkt in dergelijke zaken, komt in de statistieken niet tot uiting en blijft in de regel moeilijk te beoordelen.

Wanneer wij de gegevens overzien, moeten wij wel aannemen dat het geroep over toeneming van de seksuele criminaliteit in het algemeen op schijn berust. De cijfers wijzen anders uit. Er zijn natuurlijk andere invloeden mogelijk, waardoor de cijfers de laatste tijd gedaald zouden zijn. Het aantal veroordelingen zou gedrukt kunnen worden, wanneer er minder daders worden gegrepen dan vroeger. Dat kan door onderbezetting van de politie komen. Het is echter niet aannemelijk dat daarvoor speciaal het aantal seksuele daders relatief meer zou dalen dan het aantal andere delinquenten. Een andere factor kan zijn dat men in het algemeen toleranter is. Een exhibitionist is voor veel vrouwen gelukkig niet meer zo'n reden tot paniek, dat zij direct naar de politie hollen. Of de tolerantie voor andere

SEKS ALS MISDAAD

strafbare zaken op seksueel gebied is toegenomen, blijft echter dubieus. De mentaliteit van veel mensen is nog totaal afwijzend.

Het is moeilijk, met zekerheid te zeggen of politie en justitie toleranter zijn tegenover bepaalde gedragingen. In sommige gevallen is dat zeker zo, maar officieel is er geen verandering behalve het vervallen van de strafbepaling voor homoseksueel gedrag met slachtoffers van 16 tot 21 jaar. Kort geleden is ook door de rechter erkend, dat naaktlopen in het openbaar onder bepaalde omstandigheden niet aanstootgevend geacht kan worden. Zoals er betreffende pornografie veel meer dan voorheen wordt toegelaten, geldt dat in ieder geval nog lang niet voor ontucht met kinderen e.d.

Misschien mogen wij hopen op een afnemende van de seksuele criminaliteit door gezonder verhoudingen. Meer voorlichting en openheid zal een gunstige invloed moeten hebben. Angsten en frustraties, waardoor seksuele delinquenten ontstaan, kunnen gedeeltelijk worden voorkomen en weggenomen. Zo iets zal zich pas heel langzaam en geleidelijk gaan uiten in vermindering van het aantal gestoorde delinquenten.

SEKSUALITEIT, AGRESSIE EN PANIEK

Wat er ook verandert aan opvattingen, er zal altijd bescherming nodig zijn tegen gewelddadig optreden. Verkrachting en aanranding zijn ellendige gebeurtenissen voor het slachtoffer. Het ergst zijn de gevallen waarin het slachtoffer wordt gedood of ernstig verwond, zoals dat bij ontucht met kinderen een enkele maal voorkomt.

... vraagt er toch om ....

Die gevallen van moord of doodslag, gepaard gaande met een seksueel delict, zijn helaas niet uit de statistiek af te lezen. Ze zijn gelukkig gering in aantal. Daar zulke zaken zeer veel aandacht krijgen in de publiciteit lijkt dat soms anders. Als er een kind ziek is komt dat al in de krant. Wordt er een delict vermoed, dan wordt het feit herhaaldelijk genoemd. Wordt de dader gepakt dan verschijnt er weer een bericht. Bij de rechtszaak en bij het vonnis weer. Zo krijgt dezelfde zaak herhaaldelijk aandacht, vaak via voorpagina's.

Aldus ontstaat een erg scheef beeld, want het publiek is geneigd nu in iedere kinderlokker een potentiële moordenaar te zien. Het blijft opvallend hoe fel men in deze zaken reageert, vooral wanneer wij dat ver-

gelijken met andere even ernstige gebeurtenissen. Hoe lauw zijn onze reacties op de vele doden in het verkeer. Hoe weinig verontrusting en verontwaardiging is er ook als het gaat over kindermishandeling. Jaarlijks worden vele kinderen gedood en heel veel ernstig gewond en invalide gemaakt door de eigen ouders. De ernst van dit vraagstuk schijnt nauwelijks tot de mensen door te dringen.

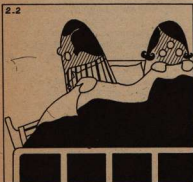
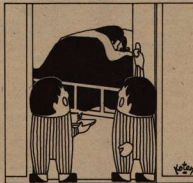
Wij kunnen moeilijk elke automobilist die een overtreding begaat, of elke ouder die een kind slaat, levenslang opsluiten. Ook al zijn er in sommige gevallen dodelijke gevolgen, het zou onzinnig en hoogst onrechtvaardig zijn dat op iedereen te verhalen. Wie op dezelfde matiging aandringt bij seksuele delinquenten wekt vaak verontwaardig-

ging.

Het lijkt wel of de mensen juist in deze kwestie volkomen onvatbaar voor rede zijn. Na een uitgebreid betoog, waarin ik bij herhaling over de bescherming van kinderen had gesproken, kreeg ik op een vergadering de vraag of ik dan totaal geen mededogen had met de arme kinderen. Wanneer je over dit onderwerp spreekt of schrijft kun je altijd weer rekenen op enige onbekookte verontwaardigde en venijnige reacties. Zo van: De psychiater is een zacht ei en een vakidoot, zedendelinquenten zijn onmens die ze allemaal moeten ophangen of levenslang opsluiten. Zo wordt er met een zekere trots beweerd, zelfs via massamedia: Ik zou zo'n vent die aan mijn kind komt eigenhandig de nek omdraaien.

DOL & MINA

tekening en tekst Dolle Mina

SEKS ALS MISDAAD

Ik ben niet erg wraakzuchtig, maar een levenslange gevangenisstraf mocht er voor mij wel gegeven worden aan zo'n moordenaar, vooral voor iemand die via de t.v. medemens discriminieert en de massa opstist tot moord. Maar het publiek vindt het erg "menselijk" dat je desnoods in koelen bloede en lang na het gebeure een dader om zeep helpt.

Een stadswijk in de wurgende greep van de angst, een krantenartikel van een hele pagina, een journalist die de moed niet heeft om de getroffen ouders lastig te vallen en dat alles nog gevolgd door een reeks ingezonden stukken met bedreigingen, doodstrafvragen en scheldwoorden tegen de schrijver die nog een woord van meeleven voor de gestoorde dader opbrengt, dat vind je alleen als het gaat over de combinatie van dood en sex. Zulke heftige reacties zijn er niet bij tal van andere tragische en deerniswekkende doodgevallen. Het moet wel de seksuele component van het geheel zijn, welke de mensen zo in paniek brengt. De seksualiteit prikt de mensen veel meer in hun complexen dan kindermishandeling, geestelijke wreedheid tegen kinderen, verwaarlozing en andere onheilen. En vrijwel niemand is er die bedenkt dat hij wel eens zelf de dader zou kunnen zijn, of dat de seksuele delinquent zijn kind zou kunnen wezen. Begrijp mij goed, ik bagatelliseer alermindst de verschrikkingen van een dergelijke gewelddadige dood. Als psychiater heb ik niet alleen met delinquenten te maken, ik maak ook mee wat er gebeurt in gezinnen die door leed worden getroffen en ik leef ook mee. Maar de hardheid en onverschilligheid die wij zo vaak zien, staan wel in schrilte tegenstelling tot de felle emoties die zich tegen de seksuele daders uiten.

Daarbij komt, en dat is zeer belangrijk, dat juist die felheid en paniecreacties deze ongelukkige gevallen in de hand werken. Seksuele delinquenten zijn nogal eens gestoorde mensen bij wie angst voor de seksualiteit en ontwikkelingsremming op de voorgrond staan. Juist in de zware gevallen vinden wij de ernstigste stoornissen. In paniek, door angst voor ontdekking of door ontzetting over wat hij heeft aangericht, kan een kinderdokter eventueel ertoe komen zijn slachtoffer te doden. De feiten wijzen dat uit. Die paniek wordt niet in geringe mate veroorzaakt door de vijandige houding van de medemens.

AGRESSIE EN SEKSUALITEIT

In het algemeen is er bij delicten met kinderen geen sprake van agressief destructief optreden. Pedofielen zijn mensen die van kinderen houden. Het is volkomen onzinnig in hen potentiële moordenaars te zien. Wanneer morgen in de krant staat dat een kruidenier een klant neerschoot is er heus geen reden andere kruideniers in het vervolg geharnast tegemoet te treden. Het is natuurlijk wel een ongunstig feit, dat het aantal agressieve seksuele delicten, speciaal verkrachting, de laatste jaren schijnt te stijgen. Ik druk mij wat voorzichtig uit, want u ziet b.v. uit tabel 3 wel dat er altijd min of meer toevallige schommelingen zijn.

Het kan verwondering wekken in tabel 4 te zien dat ook voor dit zware delict verkrachting niet veel gevangenisstraffen van lange duur worden gegeven. Maar wat ik in mijn praktijk als forensisch psychiater van dergelijke gevallen zag, maakt dat wat meer begrijpelijk. Er zijn bij aanranding en poging tot verkrachting dikwijls niet zulke heel erge dingen gebeurd. Een gestoorde schizofreen die een vrouw plotseling onder de rokken grijpt, een verlegen slungel van een puber die onverwacht op een meisje afspringt vallen hier ook onder. Dat kan vervelend genoeg zijn voor een slachtoffer, het gaat toch heel vaak niet om zo'n felle agressie en zulk afschuwelijk gebeuren als men zich bij aanranding en verkrachting in de regel voorstelt.

Ik kreeg ook wel gevallen te beoordelen waarin een jongen met zijn meisje de hele avond had rond-

gewandeld en waarbij dan tenslotte tegen haar zin een coïtus was gevolgd. Dat tegen haar zin is dan toch wel wat relatief te nemen, zij had bij voortduring alle mogelijkheid van hem weg te lopen. Maar er was na afloop ruzie ontstaan, of de moeder van het meisje ontdekte dat er iets was voorgevallen, dan volgt een aanklacht. Het kan voor een minnaar een precaire zaak zijn, uit te leggen of hij de weerstand van het meisje met geweld heeft doorbroken, dan wel gemeend heeft dat haar tegenstribbelen alleen maar bij het spel hoorde.

Soms zijn de motieven voor zo'n gewelddadig seksueel delict ook heel eigenaardig. Laatst kreeg ik nog een jongeman te beoordelen die had ingebroken. Hij gaf als motief op: Je moet wat kwijt. Dat lijkt op het eerste gehoor onzinnig: als je wat kwijt moet ga je niet stelen, maar ga je iets weggeven. Maar in dit geval was het toch niet slecht uitgedrukt. Wat hij kwijt moest was zijn onlust, zijn agressiegevoel tegenover zijn vader, zijn gedrukte spanning. Dat uitte zich in dit geval in een inbraak. In andere gevallen komt een jongen in een dergelijke spanningstoestand tot een seksueel delict waarbij de agressiegeving op de voorgrond staat.

Zo kan soms het seksuele delict eigenlijk niet door seksuele motieven zijn ingegeven of bepaald, net als een diefstal in sommige gevallen niet in hoofdzaak door hebzucht wordt veroorzaakt. Het is geen wonder dat er heel vaak een psychiatrisch onderzoek nodig is in deze strafzaken.

Wie hierover in de kranten leest, kan wel eens verbaasd en verontwaardigd zijn over de schijnbaar vaaglokkende houding van de psychiater. Maar het gaat niet om goedpraten. Wanneer wij iemands daad beoordelen, zullen wij toch altijd het motief moeten weten. Dat wil de rechter ook. Daardoor valt zijn oordeel wel eens heel anders uit dan van iemand die alleen maar uit oppervlakkige berichten over de daad hoort.

Laten wij altijd weer bedenken dat wij dikwijls te agressief tegen onze medemens zijn en dat agressie in het algemeen heel wat ongezonder en gevaarlijker is dan seksualiteit.

Dr. M. Zeegers.